

DE TRIBUNE

Redactie-adres:
D. J. WIJNKOOP, Pretoriusplein 3.
Amsterdam.

SOC. DEM. ORCAAN

Administratie-adres:
Gysbrecht van Aemstelstraat 32.
Amsterdam.

Orgaan van de Soc.-Dem. Partij (S. D. P.).
VERSCHEIJT WOENSDAGS EN ZATERDAGS.

REDACTIE: J. C. CETON, H. GORTER,
W. v. RAVESTEIJN en D. J. WIJNKOOP.

Abonnement bij vooruitbetaling fr. p. p. 60 cent per 3 mnd.
Weekabonnement 5 ct. voor de 2 nrs. - Losse nrs. 3 ct.
ADVERTENTIËN 10 CENT PER REGEL.

Uit Knechtschap tot Vrijheid.

Als de starre winterslaap ophoudt, als in de lente het leven nieuw ontwaakt, als het overal kiemt en groeit, dan vieren de primitieve volkeren hun lentefeest: de bevrijding uit koude en nood, de aanvang van een tijd van geluk en overvloed. Het Christendom heeft dit feest, evenals alle natuurfeesten van de heidensche volken, voor zijn eigen bedoelingen gewijzigd en het als Paaschfeest, als herinnering aan de opstanding van Jezus, tot een symbool van een bovennatuurlijke bevrijding van de menschheid uit zonde en ellende gemaakt. Het Christendom heeft zodoende gedaan, wat wij nog steeds doen; sinds de sociale nood het ergst op de mensch drukt, sinds niet de winterkou, maar de maatschappelijke ellende hem het zwaarst treft, richt zich 's menschen gedachte bij het zien van de wisseling in de natuur vanzelf op de verandering van zijn levensomstandigheden; zoo wordt hem, zoo wordt ook ons de opstanding van de natuur tot het symbool van de eigen bevrijding.

Maar voor het Christendom was die bevrijding der menschheid slechts denkbaar langs de weg van een wonderbaarlijk ingrijpen van een hogere macht; daar de maatschappelijke verhoudingen, waaronder de menschen toenmaals leefden, geen mogelijkheid van verbetering aanwezen, moest men wel in een beter hiernamaals op de verlossing hopen. Niet strijdend zichzelf de betere wereld veroveren, maar ze deemoedig bedelend van de genade van een hogere Almacht hopen — dat was de vorm, die het Christendom aan het verlangen naar bevrijding moest geven, een vorm die in de scherpste tegenstelling staat tot de grondgedachten van het Socialisme.

Het Christendom heeft zich in zijn Paaschfeest ook weer aan een andere traditie aangesloten, en wel aan het Joodsche *Passah*, ook een bevrijdingsfeest, maar toch van een geheel ander karakter — zooals over het algemeen het Oude Testament met zijn strijdbaar Jodenvolk een heel andere geest ademt, dan de ontmergelde slavenfilosofie van het Nieuwe Testament. Weliswaar ging het bij het Joodsche *Passah*, zooals bij alle oude volksagen, niet zonder teekens en wonderen; maar toch ging het om de overgang uit de aardsche, materiële knechtschap in Egypte naar de aardsche, materiële vrijheid in het beloofde land Kanaän. En dit geprezen land moet met het zwaard veroverd worden. Zoo staat de ideologie van het oud-Testamentische Paaschfeest ons veel nader dan de christelijke ideologie. En zoo kon Marx deze overeenstemming eens in een beeld uitdrukken: „het geslacht van thans gelijkt op de Joden, die Mozes door de woestijn voerde. Niet alleen dat het een nieuwe wereld te veroveren heeft, maar het moet ondergaan om plaats te maken voor de menschen, die tegen de nieuwe wereld opgewassen zijn.”

Marx sprak daarmee het feit uit, dat het geslacht van toen wel de strijd aanvingen, maar hem niet ten einde kon brengen, dat dus de bevrijding een langdurig strijdproces moet zijn, een proces waarin de geschiktheid tot het volledig overwinnen van de oude wereld eerst moet worden verworven. Mozes moest de Joden eerst van de vleeschpotten van Egypte wegvoeren, opdat ze in het harde woest-

tinleven strijdvaardige, moedige strijders konden worden. Eerst moeten de slavenondeugden: de onderworpenheid, de vreesachtigheid, de tevredenheid, het benepen egoïsme, — ondeugden die door de lange knechtschap diep in de ziel gebrand zijn, overwonnen worden, en vervangen door de strijdersdeugden, door opstandigheid, fierheid en heldenmoed zonder vrees, eer er zelfs aan een nieuwe samenleving te denken valt; bovenal geldt dat ook van onze tegenwoordige strijd. Deze revolutionaire omvorming van de mensch is het essentiële van de revolutionaire omvorming van de wereld; als gene zich voltrokken heeft, valt deze haast vanzelf ineen. Niet van buiten, maar van binnen moet de kracht tot verlossing der menschheid uit uitbuiting en onderdrukking komen. Van buiten komt weliswaar de grondoorzaak, de verandering der materiële levensomstandigheden; maar deze verandering wordt eerst tot een revolutionaire kracht, doordat ze de hersens en de harten, de geest en de wil van de menschen verandert, en ze tot revolutie noopt en geschikt maakt.

Zodoende verschijnt ook de geschiedenis van de arbeidersbeweging in een ander licht. Aan de vroegere strijders zelf leek ze maar al te vaak een reeks steeds weer mislukte pogingen, om de macht te veroveren. Maar wij erkennen thans, dat de bevrijding van het proletariaat een zoo groote en geweldige zaak is, dat ze niet eens op één lijn gesteld kan worden met een dergelijke overgang van de macht der Regeering in andere handen. Een *plotse-linge* overgang van slavernij in vrijheid, van kapitaalsheerschappij in arbeidersheerschappij zou slechts als een wonder, als het ingrijpen van een hogere macht denkbaar zijn. De katastrofenachtige verandering in de vorm, aan de oppervlakte, is slechts dan wezenlijk en blijvend, als een grondige verandering in de diepten der samenleving eraan vooraf gegaan is, waarvan de vormverandering slechts het natuurlijke gevolg is. Heerschappij van boven af is eerst dan, maar dan ook voorgoed, onmogelijk geworden, als de gansche onderdrukte groote massa geleerd heeft, haar aangelegenheden zelf te bedissen, in maatschappelijke vragen haar eigen wil te doen gelden. Het trotsche woord, dat de bevrijding der arbeidersklasse slechts het werk van de arbeiders zelf zijn kan, beteekent weliswaar niet, dat voor de vele speciale taken niet specialisten, beambten, vertegenwoordigers noodig zijn; maar het beteekent evenmin dat het voldoende is, als de massa zich ter beschikking stelt van de zelfgekozen leiders, om erop in te slaan en voor de eigen zaak te strijden, wanneer en waar deze ertoe oproepen. Het beteekent, dat de bevrijding eerst mogelijk wordt, als de massa's zelf de strijd voor de vrijheid als hun volstrekt eigen, belangrijkste levenskwestie beschouwen en er naar handelen.

Maar dit heeft tweeërlei tot voorwaarde: zelf denken en zelf handelen. Bij de mensch speelt de geest, het denken een zoo gewichtige hoofdrol in zijn heele doen, dat vrijheid en zelfstandigheid in de eerste plaats geestesvrijheid en zelfstandigheid van denken eischen. Wie het iemand anders overlaat, voor hem te denken, kan slechts een werktuig in handen van die ander zijn. In alle bijzondere wetenschap kan en moet men op anderen vertrouwen; maar in de groote belangrijke levensbelangen

moet men zijn eigen hersens leeren gebruiken. Op onze strijd toegepast wil dat zeggen: Zoolang de massa zonder helder eigen inzicht zich door de gedachten van anderen laat leiden, al zijn die gedachten op zichzelf ook nog zoo goed, zoolang is hun vrijheid van de goede wil der denkers afhankelijk en heeft dus geen vaste grond. Vandaar de noodzakelijkheid, om in de arbeidersbeweging steeds meer voor weten en inzicht te zorgen. Natuurlijk is hier met goede wil alleen nog niet veel gedaan. De onder de arbeid diep gebukt gaande massa's worden tot deze geestesinspanning slechts gewekt, als groote belangen ze roepen, als groote strijden ze aanvuren. Hoeveel belangrijke geestesarbeid ook in de studeerkamer moge worden gepresteerd, de massa's worden eerst geestelijk geïnteresseerd en geprikkeld, als het zwellen van groote verwachtingen en de storm van groote gebeurtenissen door de wereld gaat; dan openen zich hun oogen en hun geest zeer snel, dan verwerven ze zich in de strijd de geestelijke voorwaarden, die voor hun bevrijding noodzakelijk zijn. Maar dat geldt nog veel meer voor het handelen. Op bevel van anderen handelen en niet-handelen, beteekent het succes afhankelijk maken van de toevallige geschiktheid der anderen. Bij afzonderlijke acties is dat misschien mogelijk; maar een werkelijk blijvend succes kan slechts gegrond zijn op het initiatief en de kracht tot actie der massa's zelf. Maar de kracht tot handelen kan niet stilletens opgroeien, om op eenmaal kant en klaar te zijn; vast en onwrikbaar kan zij slechts worden „door de praktijk zelf van het handelen. Slechts in de strijd groeien het zelfvertrouwen, de moed, de fierheid, de discipline en de heldhaftigheid op; evenals de oorlog slechts in de oorlog geleerd wordt, zoo kunnen de kwaliteiten van de strijders slechts in de praktijk van de strijd ontstaan. Daarom is het een zelfbedrog, als men zegt dat men met de strijd wachten wil, tot men sterk genoeg is; het essentiële element van onze kracht groeit niet in de rust, maar in de strijd.

En zodoende wordt de tegenspraak opgelost, als zou eigenlijk de groote strijd tot omverwerping van de heerschappij van het kapitaal bijzaak zijn, daar alles toch in eerste instantie op de innerlijke revolutionering van de mensch aankomt. Deze innerlijke verandering nl. is er niet eene, die in de geest van het Christendom door preeken en zelfverloochening tot stand komt. Zij is het produkt van strijd; zij is eigenlijk de zin en het doel van de heele klassenstrijd. De geschiedenis van de arbeidersbeweging is een historie van voortdurende strijd en van voortdurende stijging tevens, omdat beide onscheidbaar vereenigd zijn; in deze lange worsteling verwerft het proletariaat zich eerst langzamerhand de kracht, het weten, het zelfvertrouwen, de organisatie en de revolutionaire energie, die, als ze zich eerst tot de hoogste graad ontwikkeld hebben, de klasseheerschappij onmogelijk zullen maken. Daarom, onze Paaschleuze is de strijd; strijd is de bron van onze kracht, strijd de moeder der vrijheid.

A. P.

Steunt de stakers en uitgeslotenen in
Almelo, Den Bosch en Zaandam.

De liberalen en verhooging der indirecte belastingen.

Van den kant der S. D. P. is bij de verkiezingen steeds op den voorgrond gesteld, dat de liberalen niet verschillen op het stuk van verhooging der verbruiksbelasting, van de klericalen. Het „volkskabinet” (stijl Troelstra) heeft nu een dezer dagen wel zoo goed willen zijn, dit nadrukkelijk te bevestigen. Waarvoor wij hierbij onzen dank betuigen. De bevestiging van onze stelling van de zijde der regeering bestaat allereerst in twee daadzaken. De heer Bertling, minister van geldzaken, zal indienen een ontwerp tot heffing eener *bierbelasting*; verder een *tabaksbelasting*.

Dit heerschap, dat van lid van den Raad van Leeuwarden tot minister omhoogviel, koestert dus wel plannen, die volkomen passen in de lijn der liberale belastingpolitiek, die hierin bestaat, de groote massa geld uit den zak te kloppen. Bier en tabak zijn bij uitstek genotmiddelen van en voor de massa. Een tabaksbelasting schaadt bovendien de exportindustrie en den handel. Liberalen en Arb. Partij mochten dus wel eens een grooten mond opzetten tegen deze „tariefwet” van den heer Cort en diens handlanger Bertling!

Meergenoemde Bertling heeft ook ingediend: een inkomstenbelasting, dus een directe belasting, of althans een voorloopertje ervan, verhooging der opcenten op de directe belastingen van het oogenblik. De opbrengst ervan zal dienen tot dekking van de kosten der sociale wetgeving, n.l. van art. 369 van de wet Talma.

Wij vestigen er de aandacht op, dat ook Kolkman, de geldbeheerder onder een „rechtsch” bewind, een dergelijke wet heeft voorgesteld, benevens een verhooging der opcenten heeft bewerkstelligd. *Er is dus geen verschil op dit punt tusschen klericaal en liberaal.*

Van „rechts” is gevraagd, in de stukken gewisseld tusschen Regeering en „volksvertegenwoordigers”, waarom de linkerzijde de indirecte belastingen wil verhoogen, terwijl bij de verkiezingen zulk een kabaal is gemaakt tegen de Tariefwet. De linkerzijde moest dus wel spreken.

Hierop werd, blijkens het voorloopig verslag geantwoord: „Men heeft van dien kant (de linkerzijde) steeds een meer juiste verhouding tusschen directe en indirecte belasting voorgestaan en geweigerd de noodige gelden zoo goed als uitsluitend uit indirecte belastingen te verkrijgen, maar nimmer ontkend, dat ook de *indirecte belastingen haar deel zouden moeten leveren.*” (Wij cursiveeren.)

De heer Bertling, lijkt dus sprekend op den heer Kolkman, zijn doorluchtige voorganger.

De liberalen sprekende, dat ook de indirecte belastingen haar deel zouden moeten „leveren”, drukken zich dus, na de verkiezingen, voorzichtig, maar niettemin zéér beslist uit. De heeren der concentratie hangen, zij zijn op heeterdaad betrapt. Onafhankelijk van het feit of een Bos, een Troelstra, zullen spreken tegen een tabaks- of een bierbelasting, zullen zij moeten stemmen vóór de regeering, zoo deze laatste de vrouwenskwestie stelt. Deze demagogie geeft dus niets. De concentratie, alsmede de Arb. Partij die meezong in het koor van den vrijhandel tegen de „tariefwet”, tegen de verbruiksbelasting van „rechts”, hebben dus een regeering gekregen, die geen cent beter is dan hare voorganger.

Dat is dan de „grootte overwinning” van den vorigen zomer, van Tydeman tot Troelstra!

De concentratie is hiermee ontmaskerd! Liberaal en clericaal zijn gelijk op dit gebied; zoo men verschilt, betreft dit alleen den vorm. Niettegenstaande dit alles gaat de Arb. Partij door met het verspreiden van de liberale leugens met betrekking tot deze zaak. In het verslag der kamerfractie der S. D. A. P. heet het: „De tariefwet, waarvan het Nederlandsche volk (met name handel, landbouw en exportindustrie) niets moeten hebben.” De heer Albarda, secretaris der fractie, aldus opsommende de oorzaken van de wisseling der regeering, herkaut aldus de frasen van de liberale groot-kapitalisten uit Twentel! Deze hielpen hem aan zijn zetel bij de herstemming tegen Elhorst, juist op grond van de „tariefwet”. De heer Albarda heeft dus welgedaan, den handel, de landbouw en de exportindustrie nog eens de revue te laten passeeren. Het is alleen misleidend — in het gezicht van de nieuwe feiten op belastinggebied, die te wachten staan van de regeering, van diezelfde kapitalisten, die hem van bureaukraat tot kamerlid hebben gemaakt, — het proletariaat zóó voor te gaan.

B. L.

Uit de Vakbeweging.

BINNENLAND.

Troelstra's aanslag op de zelfstandigheid van het korps en van den individueelen onderwijzer.

Gezien van het ideaal dat zij bereiken moet: volkomen organisatie en volkomen zelfstandigheid der massa, volkomen discipline en volkomen zelfstandigheid van het individu, heeft zij geen tiende, geen twintigste deel van haar weg achter zich. (H. Gorter in *Tribune* 1 Oct. '13).

De beteekenis der „kritiek” van Mr. Troelstra op den Bond van Ned. Onderwijzers komt het duidelijkst aan den dag in zijn *daad* ten opzichte van het ontslag van den onderwijzer Beishuizen. Bij die daad zijn alle beschuldigingen, in de lange artikelenreeks die in *Het Volk* verscheen, van ondergeschikte beteekenis. De beschuldigingen waren te kras, om op zich zelf waarde te hebben, want de eerste de beste onder de bondsleden kon zich *daar* tegen verdedigen. Het is dan ook een feit, dat Troelstra's aanval het heele onderwijzerskorps in beroering heeft gebracht, en dat zij zonder aanzien des persoons tegen den leider der Ned. arbeidersbeweging zich op rake wijze hebben verdedigd.

Maar — niet minder waar is het, dat Troelstra één ding heeft bereikt, dat niet meer te herstellen is al trok hij straks ook al zijn beschuldigingen in.

Allen, die voor geestelijke vrijmaking — en zoo ook de onderwijzers, die voor hun paedagogische zelfstandigheid strijden, weten, dat zij alle reactionaire machten tegenover zich zullen vinden. Maar *dat* slaat hen niet neer. Daar zijn zij op voorbereid. En het is juist onder dien druk, dat hun kracht zich staalt. Tegen die machten zich verzetten, is hun offers waard: Beishuizen werd ontslagen, maar — het morele effect van het heele korps, dat Beishuizen's eerlijke en moedige daad voor zijn rekening neemt, is het offer van dat ontslag wel waard. Dat is een reusachtige winst, waarbij de toegebrachte schade in het niet verzinkt. Een winst die niet verloren kan gaan, al joeg het de heele reactionaire bende te hoop.

Maar — wie de strijdende onderwijzers niet tegenover zich verwachten te vinden, dat zijn de arbeiders, die *zelf* voor hun geestelijke vrijmaking moeten strijden.

En *dat* is nu gebeurd. De erkende leider der arbeidersbeweging viel Beishuizen af, wees „de Kroon” de gronden aan, waarop het ontslag kon worden gehandhaafd.

De zuivere beteekenis van het geval, niet: dat er een man op de keien is gezet, niet: dat iemand uit zijn prachtig vak wordt gestooten, niet: dat een vergrijsd strijder wordt ontwapend, maar: de beteekenis voor den algemeenen strijd, de winst van het morele effect, die anders door geen macht ter wereld verloren kon gaan, die is er mee ingeboet. Dat is ontzaglijk veel erger dan een ontslag. Dat is een aanslag op het karakter van den strijd. En zoo'n slag komt men niet gauw weer te boven, want het maakt den geest der strijders angstig en benepen.

Groote mannen doen alleen daden met groote beteekenis en wie deze beteekenis niet ziet, voor die blijft Troelstra's optreden een raadsel. Maar — wie die beteekenis ziet, die stelt dan toch nog de vraag: *Waarom* sloeg hij den geest der onderwijzers met lamheid? — Wil hij de onderwijzers kwijt zijn? Neen, want in zijn partij vormen zij een keurbende van administratieve, organisatorische en propagandistische werkkrachten, die Troelstra niet missen kan.

Heeft Troelstra dan geen waardeering voor den geest van verzet en de strijdvaardigheid in den Bond? — Jawel: „Mooi” vindt hij dat. Ongetwijfeld. Zooals hij steeds „revolutionair sentiment” bewondert. Maar voor de bereiking van zijn doel, waarbij hij *absoluut* afhankelijk is van de meest reactionaire machten, voor de „lijnen van strijd” die hij zich voorstelt, is elke strijdvaardigheid en elke geest van verzet van het individu of van de massa tegen die reactionaire machten een belemmering. Daarom moet ook in de onderwijzerswereld de geest worden afgeleid van het groote doel: de paedagogische zelfstandigheid van de Nederlandsche klasseonderwijzer, en gericht worden op de *kleine* dingen, die overal in zijn artikelenreeks zijn aan te wijzen. Tot dat weggooien van zich zelf wil hij de onderwijzers bewegen.

En Troelstra zal het niet opgeven: De geest der Nederlandsche arbeiders heeft hij, meer dan iemand anders, bedorven en — karakters, die er zich tegen verzetten, heeft hij murw gemaakt. En deze eerste slag op den zelfstandigheidsstrijd der Nederlandsche onderwijzers zal óók de laatste niet zijn. A. J.

Buitenland.

De ondergang van het Parlementarisme.

De gebeurtenissen in Frankrijk en Engeland, hoe verschillend ze op het eerste gezicht ook mogen schijnen, hebben bij nader inzien toch iets gemeenschappelijks. Een innerlijke band verbindt de laatste sensationele gebeurtenissen in de burgerlijke Republiek, de campagne van de *Figaro*-journalist Caltegen de toenmalige Min. van Financiën Caillaux, de revolver-daad van de vrouw van Caillaux, het wederom optreden van de parlementaire enquête-kommissie in zake van de voortvluchtige bankier Rochette en alles wat daarbij behoort, met de jongste Engelsche gebeurtenissen.

Engeland en Frankrijk zijn de oudste parlementaire geregeerde groote landen. Het Engelsche parlement is zooals bekend de moeder en het voorbeeld van alle parlementen. Nergens heeft zich de parlementaire regeeringsvorm in zoo zuivere vorm, zoo tot in de laatste konsekventies ontwikkeld als in het Britsche rijk en, ofschoon in veel opzichten verschillend, in de 3e Fransche Republiek. En ziet: de laatste gebeurtenissen hebben in beide wereldrijken weer eens duidelijk de ontwikkeling doen zien, waarin de staatsvorm van beide landen zich in de aanvang van de 20e eeuw bevindt. In deze beide moederlanden van het parlementarisme gaat de beteekenis van deze regeeringsvorm, van het klassieke regiem van de burgerlijke staat, snel achteruit. Het parlementarisme van beide landen heeft door de laatste gebeurtenissen weer een stoot gekregen, die het gebouw opnieuw zware schade heeft toegebracht.

Een vluchtige beschouwing van het wezen der jongste gebeurtenissen in beide landen toont ons reeds aan, hoezeer het parlementaire regiem in deze beide meest ontwikkelde kapitalistische groote landen reeds innerlijk hol en zonder inhoud is.

Wat is, van het standpunt van het proletariaat, van de klasse die een nieuwe wereld op de puinhoopen van de oude opbouwen wil, en die dus de dagelijkse gebeurtenissen in het licht van de wereldhistorische perspectieven kan beschouwen, het belangrijksle van de Fransche schandalen? Is het het schandaal op zichzelf? Is het het bederf, dat zich bij deze gelegenheid weer in alle kringen der burgerlijke beroepspolitici zoo afschuwwekkend heeft voorgedaan?

Neen, noch schandalen noch bederf hebben ooit aan een regeeringsvorm of aan een heerschappij een einde gemaakt. Zij zijn symptomen van het verval, maar ze zijn met de klasseheerschappij en het burgerlijke regiem zoo onafscheidelijk verbonden, dat het verkeerd ware aan deze zijde van de zaak de grootste aandacht te wijden. In zijn eerste brieven uit Parijs, onder de frissche indruk van de toestanden der toenmaals nog jonge heerschappij van de groote bourgeoisie en van de „boutique” (de handeldrijvende middenstand), die den „Burgerkoning” Louis Philippe (in 1830) op de troon der Bourbons (de Fransche troon) gebracht en het volk van Parijs, dat goed en bloed ervoor gegeven had, bedrogen hadden, schreef de Duitsche dichter Heinrich Heine eens de volgende opmerking:

„Nooit stond Frankrijk zoo laag in de oogen van het buitenland, niet eens in de dagen van Pompadour en Dubarry (de maitresses van de 18e eeuwse Fransche koning Lodewijk XV). Men merkt nu wel, dat er nog iets treurigers is dan een maitressenregeering. In het boudoir (ontvangkamer) van een galante dame is nog altijd meer eer te vinden dan in het kantoor van een bankier.”

Dat was in Maart 1832. Maat wat zou Heine wel zeggen, als hij het tegenwoordige Frankrijk met het burgerlijke Frankrijk onder het Burger-koningschap had kunnen vergelijken? Het bederf van de derde, z.g.n. democratische Republiek is waarschijnlijk nog erger, zeker niet geringer dan onder het regiem van de toenmalige bankiers. En de personen! Men behoeft slechts de namen van een Casimir Périer, een Thiers, een Guizot (politici van het burgerkoningschap) tegenover een Caillaux, Barthou, Briand te stellen, om de geweldige afgrond van het puikje der burgerlijke politici van heden, vergeleken met de toenmalige, om zoo te zeggen met handen te tasten.

Het bederf heeft nog veel grooter proporties aangenomen dan toen; de personen zijn verachtelijker en kleiner geworden. Maar zoomin als het de schandalen van het burgerkoningschap waren die aan deze burgerregeering een eind gemaakt hebben, — het waren veel diepere oorzaken, maatschappelijke krachten die deze regeering niet kon onderdrukken noch bevredigen —, evenmin zouden alle schandalen de 3e Republiek en het parlementaire regiem gevaarlijk worden, als deze nog in staat waren tot een eenigszins beteekenisvolle hervormings-politiek, zoo-

als het Fransche radikalisme er ten minste nog op anti-klerikaal gebied in de jaren na de Dreyfus-krisis tot stand heeft gebracht. Maar dat kunnen ze niet. Het parlementarisme der 3e Republiek is ongeschikt geworden tot elke hervormingspolitiek, het is innerlijk hol en zwak, omdat zich in de schoot van het Fransche kapitalisme machten hebben ontwikkeld, tegenover welke het parlementarisme absoluut onmachtig is, ja die het tot een speelbal gemaakt hebben. Dat juist heeft het weer opnemen van de zaak-Rochette fel in het licht gesteld. En daarin ligt de groote betekenis ervan voor het revolutionaire proletariaat.

Wat is dan eigenlijk de kern van deze zaak? De zaak-Rochette heeft opnieuw de kolossale, de bijna onbepaalde macht laten zien, die zich in handen van de nauw met elkaar verbonden en vast aaneengesloten *haute finance* (grootte geldlui) bevindt.

De 5 of 6 groote bankiers, die over de massa van het Fransche krediet, over de miljoenen van de groote en kleine kapitalisten bijna onbepaald beschikken, zijn in het bezit van een daadwerkelijke macht, in vergelijking waarmee de macht der bankiers onder het Juli-koningschap (zoo noemt men de regering van Louis Philippe) nog heelemaal van geen betekenis was. Toentertijd moest de hooge bank nog een van haar eigen menschen in de regering zetten. De reeds genoemde Casimir Périer (minister van de burgerkoning) regeerde in naam van de hooge bank. De tegenwoordige groote financiers daarentegen, de zowat 20 of 30 heeren, die de groote kredietinstellingen van Frankrijk beheerschen, hebben zulke middelen niet meer noodig.

Het zou direkt in hun nadeel zijn, als ze zelf de regering in handen hadden. Voor hen is er een veel beter en gemakkelijker middel om hun kolossale macht te behouden. Zij beschikken immers onbepaald over de groote pers, die ze met subsidies onderhouden. De meeste burgerlijke afgevaardigden staan direkt of indirekt in hun soldij. De elkaar bestrijdende klieken der burgerlijke partijen zijn het met elkaar eens wanneer het erom gaat, aan de *haute finance* diensten te bewijzen. De ministers kunnen het niet wagen, zich tegen hun wenken te verzetten. Zij kunnen het niet en willen het niet. De macht van de groote bank is méér onbepaald, dan ooit de onbepaalde macht van een absoluut vorst. Omdat Rochette een „outsider“ (buitenstaander) was, een jongmensch, dat op hun gebied ook eenige miljoenen wilde verzamelen, daarom moest hij verdwijnen, daarom werd er toenmaals een aanklager tegen hem „gevonden“. En toen hij eenmaal onschadelijk was gemaakt, toen werd zijn proces uitgesteld, omdat hij met „onthullingen“ dreigde. Hij had, volgens zijn beweren, een boek samengesteld, waarin hij bewees, dat de Fransche „spaarders“ tengevolge van de machinaties der *haute finance* in eenige tientallen van jaren ongeveer 10 milliard frs. (d.i. plus minus 5000 miljoen gulden) aan koersverliezen hadden geleden. Een geenszins bevreedend feit voor degenen, die bijv. in het boek van Lysis „De kapitalisten tegen Frankrijk“ de bewijzen gelezen hebben, hoe het systeem van de groote bank werkt. Het dreigen met de publikatie van dit boek bracht de minister Caillaux of een andere minister, de een of andere knecht van de groote banken, ertoe, het proces tegen Rochette te doen uitstellen. Dit is de grond en de hoofzaak van het heele kluwen van schandalen. En uit deze economische ondergrond — die sinds het burger-koningschap *essentieel* veranderd is — blijkt de onmacht en onbetekenendheid van het tegenwoordige parlementarisme in Frankrijk. Het parlement is niet meer de plaats, waar om de groote belangen der bezitters wordt gestreden, maar nog slechts een arena, waar persoonlijke, kleine belangen tegen elkaar botsen. Het parlement is een plaats geworden, waar nog slechts de socialisten voor de algemeene belangen, de belangen van het volk, opkomen. De burgerlijke meerderheid is een „moeras“ geworden, zooals men in de groote konventie (het revolutionaire parlement) tijdens de Fransche revolutie de massa van die afgevaardigden noemde, die zonder ommezien de machthebbers van het oogenblik gehoorzaamden en daardoor het leven erbij hielden. Het moeras van toen was echter tenslotte een werktuig in handen van de verdedigers van het revolutionaire Frankrijk. Het tegenwoordige moeras, dat de heele Kamer met uitzondering van de socialisten en misschien met uitzondering van een handjevol starre royalisten omvat, is een instrument in handen van de groote kredietinstellingen. En deze wezenlijke beheerschers van Frankrijk konden zich nauwelijks een nuttiger en handelbaarder werktuig wenschen.

En nu over Engeland een volgend keer. V. R.

Rerum Novarum.

De katholieke kerk.
over den toestand der Werklieden!

Een ieder is het bekend dat, telkens wanneer de op het standpunt van den klassenstrijd staande arbeiders in botsing komen met het patronaat, hetzij op economisch of op politiek gebied, de geestelijke leiders der zoogezegde christen vakbonden, de oorzaken van het conflict zoo weten voor te spiegelen, ten einde, zonder zoo mogelijk onder hun ware gedaante van arbeiders-verraders onder het daglicht te komen; de in hun bonden vereenigde arbeiders te laten of te doen optreden als onderkruipers.

De overgrote meerderheid der werklieden, de patroons ook!, weten zulks, zijn het zich volkomen bewust. Het is dus niet wonderlijk, dat het met een heel natuurlijk gevoelen is dat, over 't algemeen genomen, de zoogezegde christen vakbonden betiteld worden met den naam van: onderkruipers — of gelen.

Met nadruk wijzen wij op het volgende:

Niet omdat ze onder de vlag van het christendom staan (wat kan het den klassenstrijdenden arbeider schelen dat zijn werkbroeder al of niet gelooft, hij een jood, een katholiek, protestant, lutheraan of calvinist is, als hij het met hem maar eens wordt, om de werkende klasse aan een menswaardig bestaan — wat hij in onze maatschappij niet heeft — te helpen, 't is gelijk met welke middelen, als de arbeiders er maar mede vooruit geraken) maar wel en uitsluitend, omdat ze in 't algemeen een onderkruipersrol vervullen, worden de zoogezegde christen syndikaten (vakbonden) bestempeld met den naam van onderkruipers of gelen.

Doch daarmee is niet alles gezegd over deze kwestie. Het ontstaan en de sociale rol der door de katholieke kerk op touw gezette arbeidersbeweging, is heel wat meer ingewikkeld en onderzoek eischend voor de arbeidersbeweging over het algemeen.

Wij zullen hier in een reeks artikelen trachten de arbeiders duidelijk aan te toonen, zoowel theoretisch als met feitenmateriaal, dat de onder de leiding der katholieke kerk staande arbeidersbeweging, geweld of ongewild, geen anderen uitslag kan bijbrengen dan, ten eerste: de werklieden te belemmeren in 't ontwaken uit hun nederigen toestand; ten tweede: het proletariaat, bij het bewustworden van zijn historische sociale rol, welke het vroeg of laat, maar onvermijdelijk, moet vervullen, te verstompen.

Daarom is het juist, dat de ingespannen krachten der katholieke kerk — alhoewel ze tijdelijk, zoolang de arbeiders de werkelijkheid niet vatten, wel wat bijval kunnen bekomen, bijzonder op den buiten, bij die menschen welke nog weinig of niets onderhouden hebben of beseffen van wat het monsterachtige kapitalisme is, — onvermijdelijk verzinken alnaar de werkers, door het direkt in aanraking komen met dat monster: kapitalistische uitbuiting, bewust worden van wat daartegen de christen vakbeweging wel of niet vermag en den arbeiders kan opleveren en, ten slotte, wordt de op den klassenstrijd staande arbeidersbeweging in zekere mate de genietster van den in de christelijke vakbeweging organisatorisch ontwikkelde geest, welke de christen arbeiders, ondanks hun tijdelijke verdwaling, hetzij in welke organisatie ze vertoefd hebben, moesten opdoen.

„Wie met vuur speelt, verbrandt zich vroeg of laat“, zegt het spreekwoord. Zoo is het geval met de katholieke kerk; door de arbeiders te organiseren, speelt zij ook met vuur en moet zich verbranden. Speels menigmaal was zulks het geval.

Later zullen wij ook de zoogezegde liberale arbeidersbeweging onder kritisch oogpunt onderzoeken en trachten te ontleden, in betrekking met haar sociale rol, voor zoover zij er een speelt. Misschien wel, zelfs heel waarschijnlijk, zullen wij dan ondervinden, dat de zoogezegde liberale arbeidersbeweging — alhoewel deze geen godsdienstig karakter draagt — nog veel schijnheiliger, dweeper en schadelijker is dan de katholieke en, in dezelfde mate en als dusdanig door de werkelijk in 't belang der arbeidersklasse strijdende menschen, de sociaal-democraten, aan alle arbeiders moet bekend gemaakt worden, ten einde hun op de hoede te stellen tegen de sluwe, arbeidersverdeedende strikken der allekleurige — blauw of geele — bourgeoisie.

Is er een sociaal vraagstuk? Meer dan een eeuw lang, van af het begin der XIXe eeuw, — tijdstip waarop de moderne burgerij, nu nog aan de macht, met den strijdkreet van: „Vrijheid“, de beheerster was geworden en nog wierd, na alles wat het onge-

stremde winstjagen belemmerde uitgeroeid te hebben, was de algemeene opvatting der menschen, bijzonder der burgerij: 't was in haar belang, dat nu eindelijk de tijd der woelingen en revoluties voorgoed vervlogen was.

Ondanks de belangrijke arbeidersopstanden, de Chartistenbeweging in Engeland, 1836-1843, de Februari en Juli — 1848 — revoluties in Frankrijk, enz., enz., bleef het proletariaat, over 't algemeen, zonder organisatorische werkelijke macht, totaal overgeleverd aan het beestachtig, walgelijk winstbejag der gouddorstige, pas goed aan de macht gekomen burgerij.

Deze laatste, verblind door hare onbepaalde macht, verloor alle bewustzijn aangaande de werkelijke sociale toestanden; de stoffelijke en geestelijke schrikkelijk verwoestende armoede, waarin de arbeiders verkeerden, zag ze niet, beter: weigerde zij te zien.

Alle tot haar klasse behoorende, burgerlijke geleerden bewezen, beweerden tenminste te bewijzen of wetenschappelijk uit te leggen, dat de tijd der volksbewegingen en groote inwendige strijden goed en wel achter den rug was en zou blijven; zij schreeuwden en schreven maar zonder opzien dat, met de opkomst en overwinning, met het aan 't maatschappelijk bewind komen der moderne burgerij en dezer welklinkende leuzen van *Vrijheid, Gelijkheid*, enz., een nu eens vaste, goede, perfekte en nooit meer te veranderen maatschappijvorm was tot stand gekomen.

De vrije, schoone maatschappelijke harmonie was van „utopie“ tot verwezenlijking gekomen! Er bestond geen sociaal vraagstuk meer! Alles was vrede en geluk?! Zòò ten minste scheen het de burgerij zich voor te stellen, spande zij en hare slijpdragende geleerden zich in, ten einde alle menschen den geest vol te smeren met hare fraseologie, ondanks het afschuwelijk contrast met der arbeiders gebrekkige toestanden.

Oh, klassemoraal!

Zoo verliepen tientallen van jaren, gedurende dewelke er diepe ellende bij overvloed was onder de arbeiders; deze, zonder economische of politieke rechten in de meeste Europeesche Staten, richtten zich in hun spontane, altijd hernieuwde opstanden, zonder inzicht en voorbereiding, tegen de personen en machines, in wie zij dachten de oorzaak van al hun leed te liggen.

De burgerij laat alles maar gaan; winst maken, dat is hare zaak. Zij houdt zich met de arbeiders-toestanden juist bezig voor zooveel zij eenerzijds genoodzaakt is de arbeiders in hun opstanden te temperen en anderzijds hun een been toe te werpen, hetzij omdat ze de arbeiders bedreigd zag van uitgeroeid te worden door de armoede en hierdoor haar winstbezorgers zou verliezen, hetzij om de arbeiders door dat middel tot bedaren te brengen in hun opstanden.

Doch de economische toestanden veranderen steeds en, met en door deze, ook de gedachten en opvattingen der menschen. Zulks bewijzen wij in een volgend stukje.

ARTHUR GEERTS.

Boekaankondiging.

De Nieuwe Tijd.

De April-aflevering van dit Sociaal-demokratische Maandschrift onder de redactie van Van der Goes, Herm. Heijermans, Henr. Roland Holst en F. M. Wibaut (19e jaar No. 4) begint met verzen *Voor mijn Broeder* van Van Collem. Buitenlandsche zaken worden behandeld door *Van Ravesteijn* in Internationale verhoudingen: *Het Rijk van het Midden na de Revolutie* (er verschijnt nog een slotartikel van deze studies over China) en door *Wolda*, die de politieke situatie in Frankrijk en het jongste Kongres der geëinigde (zeggen wij in Holland niet: „vereenigde“) partij te Amiens bespreekt. — Een belangrijk artikel is dat van *Ph. Diamand* over het *Typografenkontraat, een verdediging*, zooals hij het noemt, tegen het vroegere artikel van Egner. — *Wijnkoop* bespreekt *De Pest op Java*, terwijl hij in een *Naschrift* nog gelegenheid vindt op de „bestrijding“ van de ziekte te wijzen. — In een tweede artikel bespreekt *Pothuis* het *Werkloosheid-Rapport Staatskommissie*. — Ten slotte het *overzicht der tijdschriften*, dat ditmaal de *Neue Zeit*, de Amerikaanse *New Review*, en de syndikalistische *Vie Ouvrière* behandelt.

Werft abonnees op „De Tribune“!

Vergaderingen.

AMSTERDAM.

Maand. 20 Apr. Zaaier: Prinsengracht 304. Wijnkoop: Uit het Leven van Karl Marx. Openb. kursusverg. Entree vrij. Halfnegen.

ALMELO.

Woensd. 15 April S. D. P. De Poort van Kleef. Wijnkoop: Socialisme en Vakstrijd. Openb. verg. Entree 10 c. 8 uur.

Het Kongres der Arb. Partij.

Op het oogenblik dat dit blad ter perse gaat, kunnen wij slechts met een enkel woord van het pas gehouden Utrechtsche (21e) Kongres der Arb. Partij melding maken. Maar één ding is direkt zéér duidelijk: De politieke betekenis namelijk van het Kongres. Het Kongres heeft met overweldigende meerderheid tot de officieele samenwerking met de liberalen besloten, en daarmee het restje socialistische zelfstandigheid dat in de Arb. Partij nog overgebleven was weer verminderd.

Besloten is in de verkiezingen voor de Provinciale Staten, „welker uitslag verzwakking van de rechtsche meerderheid in de Eerste Kamer ten gevolge kan hebben”, met name in de provinciën Zeeland, Zuid-Holland, Gelderland en Overijssel, waar het Partijbestuur in overleg met de betrokken partijafdeelingen en partij-federaties dit noodig mocht achten, met de vrijzinnigen samen te werken. Natuurlijk geschiedt dit zoogenaamd voor het doel: het Algemeen Kiesrecht!

De aanneming van deze „liberale” resolutie verwekte eenig gefluit. Bewijs dat er ten minste nog eenig zelfstandigheids-gevoel in het Kongres aanwezig was. Maar voor de rest is de Partij van de Vice-Voorzitter van de 2e Kamer, Borgesius rechterhand Troelstra, van de Wethouder van Amsterdam, Wibaut, van de Burgemeester van Zaandam, Ter Laan, van de Regeeringskommissaris naar Japan, Van Kol, van de „hooge oomes”, zooals Vliegen ze terecht noemde, met pak en zak naar de liberale Regeering overgelopen.

In het volgende nummer komen we op de details van het Kongres nog terug. WP.

Onze strijd.

Vrouwen! strijdt om het leven te veroveren, het leven zooals dat beantwoorden zou aan de heerlijke levensmogelijkheid van nu, het leven onder het socialisme.

Vrouwen, strijdt! Voor u geldt gelijk parool als voor de mannen uit het proletariaat. Het kapitalisme buit zoo goed uw krachten uit als de zijne. Het haalt u uit uw huizen naar zijn fabrieken en werkplaatsen, of waar gij aan dien diersten productiewerk niet persoonlijk deelneemt, maakt het u evengoed tot zijn uitbuitingsmateriaal. Want dan moet gij ploeteren en sloven om het loon van uw kostwinner te doen strekken van uitbetaling tot uitbetaling.

Daarom, strijdt. Strijdt als de mannen en met de mannen. Uw jongste lieveling moge u tijdelijk voor zich eischen, maar zelfs dan behoef immers u revolutionair denken niet stil te staan.

Hoofdelementen voor uwen, onzen strijd zijn — het kan u alreeds bekend wezen — weten en toewijding, liefde voor het doel en klaar begrip.

Liefde voor het doel, toewijding, want er worden van u gevergd opofferingen, vooral in den beginne, opofferingen dagelijks van gewoonten, van denkbeelden waaraan ge u gehecht hadt en die niet meer passen in uw nieuwen gedachtegang, niet meer passen in uw strijdleven; opoffering van kleine centen aan die genoevens besteed, nu gebruiken voor uw contributie, uw krant, uw brochures, voor het meedeelen van het nieuw levensinzicht aan wie daarmee nog niet bekend werden, aan wien het glogen van den socialistischen dageraad nog verborgen bleef. Er wordt mēer van u gevraagd nog mēer dan kleine, dagelijksche opofferingen. Offers moet ge bereid zijn te brengen, tot — in de hitteperioden van den klassenstrijd, als het van u gevergd wordt — het hoogste offer, dat van uw leven.

Maar, nietwaar, het is u alreeds uit ervaring bekend, dat tegen die offers veelvoudig opweegt, de zaligheid die u doorstroomt als uw geest zich richt op den oneindigen rijkdom, op de onbegrensde heerlijkheid van de maatschappij die gij helpt voorbereiden, die gij helpt veroveren. Dan voelt gij in u „den wil om 'n vrije wereld nu te maken.”*) Daar boven, boven die „hooge, heilige liefde”*) gaat niets, kan niets gaan.

Weten, klaar begrip! Ja, daaruit juist wordt de toewijding, de liefde, geboren en gevoed. Daaruit trekt zij haar sappen, daaruit krijgt zij haar vastheid en onwankelbaarheid. Daaraan ontleent gij, daaraan ontleent het proletariaat zijn „grootste deugden”, „heerlijken moed, zelfopoffering, trouw, schitterende zelfverbranding voor één doel, klaar en bewust,” daaruit spruit zijn macht om het kapitalisme te overwinnen en het socialisme te grondvesten.

... Waarin bestaat dat weten, dat klaar begrip! O, zoo rijk als het is aan inhoud, zoo schitterend, zoo grootsch, zoo hemelhoog-verheffend, zoo vast en onkreukbaar tevens als de beloften zijn, die het inhoudt; zoo eenvoudig en volledig opneembaar door het waarlijk niet door lange, diepe studie voorbereide verstand van de mannen en vrouwen uit het proletariaat — daarvoor heeft de bezittende klasse gezorgd — is het tevens. Nietwaar, het vergt u geen herseninspanning om te beseffen, dat er meer proletariërs zijn dan bezitters, meer mannen en vrouwen die niet te eten hebben voor zich, voor hun kinderen, wanneer ze geen gelegenheid vinden, hun arbeidskracht in te ruilen tegen loon; meer van deze dan van wie gedijen van der opbrengst die ongelijke ruil. Geen inspanning om te weten, dat er zijn een hoopje millionairs en multi-millionairs (veel miljoenen-bezittenden) — zulke als vredespaleizen e. d. stichten — tegenover de massa's uit wier lichaam en geest die zoete winsten te voorschijn werden getooverd.

Welnu, dit is dan het eerste punt van uw weten: het proletariaat is oneindig sterker in getal dan de bezittende klasse. De overweldigende betekenis van dit verschil in getalsterkte, als het proletariaat in massa tot klassebewijstzijn zal zijn gekomen, begrijpt ge.

Tweede punt, even gemakkelijk binnen den greep van uw verstand liggend: Als gij gebrek lijdt aan hoog noodige dingen, u moet behelpen in uw wonen, uw voeding, uw kleeding, uw ontwikkeling, uw ontspanning, kortom in alles, dan is dat niet omdat de aarde geen plekje heeft waar een ruime woning voor u kon staan, niet omdat ze uw voedsel niet kan voortbrengen en de grondstof voor uw kleeding, niet omdat de machines uw kleeding niet kunnen weven, niet omdat voor wetenschappelijke en kunst uw hersens ontoegankelijk zouden zijn, niet omdat de heerlijke natuur door uw niet zou worden gewaardeerd. Niets van dat alles. Ook niet omdat een bovennatuurlijke macht zou hebben verordineerd, dat slechts enkelen zullen genieten den rijkdom der natuur en de producten van den menschelijken arbeid. Maar alleen omdat die arbeid der menschen geschiedt onder beheer en eigendom van enkelen, ten bate van die enkelen.

Die enkelen, de klasse der bezitters, der grootwerkgevers, der bankiers, der geldbeleggers, der kerk-magnaten, zij die zich zelfs niet ontzien, wanneer het door de machines bewerkt product, het door den grond geleverd voedsel, de uit de aardkorst gewonnen grondstof hun voor een oogenblik geen meerwaarde toezegt, dat kostbaar levensmateriaal, waaraan miljoenen uwer gebrek lijden, te vernietigen, ten einde voor zich zelf prijzen en koersen, daarmee winst en dividend te doen stijgen. Dat zijn dan de tijden waarin gij de ellende der economische depressies, der crisissen aan uwe lijven voelt. Is de krankzinnigheid van vast te houden aan een in staat van verworping verkeerd stelsel, dat zulke gruwelen veroorzaakt, niet tastbaar voor U?

Als gij deze dingen weet — om voor het oogenblik alle verdere ongerechtigheden van het kapitalisme van nu buiten beschouwing te laten — en gij weet ze, bij een oogenblik nadenken weet gij ze als een zekerheid, dan breekt als een stralend licht in uw geest de waarheid door: het arbeidsbeheer en de arbeidsmiddelen, ze moeten ontnomen worden aan die slechte beheerders, die „enkelen”, ze moeten in onze handen, in alle gemeenschappelijk bezit en beheer komen.

Dan „zullen allen hebben, wat allen maakten.”†) Vrouwen, als gij zoo den aard van den klassenstrijd ontleedt, zijn aanleiding en doel leert onderscheiden in al zijn, vaak oogenschijnlijk ingewikkelde uitingen en vormen op 't tweevoudig strijdterrein, vakbeweging en politiek, dan wordt het derde punt van uw weten, dit. Zijn strijd moet het bewuste proletariaat zelfstandig strijden, aanvaardend medewerking of samenwerking slechts van en met die leden of groepen der bezittende klasse, die zijn doel, het socialisme aanvaarden, uit vrijen wil of bukkend voor de macht van het proletariaat, en die gezindheid door hun daden bewijzen. M. M.

*) Gorter's Pan, blz. 52. †) Id. blz. 53.

Electr. Drukkerij „De Strijd”, Gysbr. v. Aemstelstr. 32, Amst.

Twentsche berichten.

Toen we voor eenige weken hier in Enschedé een drietal vergaderingen hielden, met Wijnkoop als spreker, sprak de *Nieuwe Tijd* smalend over de opkomst. In het stukje van Wijnkoop heeft men de waarheid daaromtrent kunnen zien.

Dat de opkomst bij de S. D. A. P. altijd „schitterend” is, mag blijken uit 't volgende, en wel volgens de Twentsche *Nieuwe Tijd* zelf: Van Wijhe sprak in „Ons Huis”, jammer dat de vergadering niet beter bezocht was. Bij de viering van den vrouwendag: „Jammer dat ook hier de opkomst niet groter was.” Dan volgt een lange jeremiade over de slechte opkomst van de 350 aangeschreven personen door den E. B. B., n.l. een 25-tal. Verder was de „opkomst op de openbare vergadering van de stucadoors op Woensdag 11 Maart niet bevredigend.”

Te Glanerbrug was een openbare feestavond van de „Jonge Wachten” slecht bezocht, gebrek aan belangstelling bij de partijgenooten is de hoofdzaak, terwijl aldaar op 8 Maart op de Intern. Vrouwendag „Mevr. Pothuis—Smit de niet-talrijk aanwezigen boeide met een keurige rede.” En in Hengelo sprak de Bruine, over de nieuwste ontwikkeling van het kapitalisme (zeker over de melkoorlog! S.) voor een bezoek „dat niet schitterend was”, terwijl aldaar ten gunste van het Vrouwenkiesrecht Mevr. v. Oorschot „een helder en pakkend betoog hield, voor een matig publiek.”

Ook werd indertijd de vraag gesteld of het niet beter was op te houden met de cursussen over gemeentepolitiek voor de vroede vaders der S. D. A. P. „wegens slechte deelname!”

Men ziet, het laat bij onze *Zusterpartij* nog alles te wenschen over.

De vrije Zaterdagmiddag wordt hier met ingang van 14 April op bijna alle Textielabrieken ingevoerd, waaronder bij de Menco's, van Heeks enz. Dat de arbeiders hierover in hun nopjes zijn, laat zich denken: de zoo lang vurig begeerde vrije uren buiten de Zondag. Doch natuurlijk is ook dit nog een truc van de textielbaronnen, die tengevolge van de wet Talma op 1 Januari a.s. (voor beschermde personen) in moeilijkheden kwamen met 't bedrijf, en voor wie de regeling van den arbeidstijd zooals die nu was, onhoudbaar werd; zodoende gaan ze nu door voor „humane” patroons, doch in werkelijkheid trachten ze te ontloopen de dwang die er in de wet Talma zat.

Ten tweede nemen ze de organisatie's (van betekenis) weer de wind uit de zeilen, want die zouden nu eens onderling praten (zie ook a.s. congres „Eendracht”), om tot een gemeenschappelijke actie voor de vrije Zaterdagmiddag te komen. Zooals men ziet, weer mosterd na den maaltijd!

Sedert Januari van dit jaar slachtofferde het kapitalisme hier in Twente o.a. de voerman van de Ramie Union, die tengevolge van een ongeval met de paarden op de plaats dood bleef; een arbeider in de spinnerij van Van Heek, wien een arm werd afgeknepen; bij de brand van de spinnerij „Twente” te Almelo, 5 menschen die op afschuwelijke wijze den dood vonden, terwijl op oudejaarsdag de voerman van N. J. Menco doodelijk gewond werd. Dat zijn dividenden, welke toch maar alleen de arbeiders trekken. S.

Van de Afdelingen.

Amsterdam. Aan de protest-verg. van Vrijdagavond in het Paleis voor Volksvlijt waar de Z. Afrikaansche banneling Poutsma sprak zond onze afd. een brief van sympathie met de massale stakingen in Z.-Afrika en van protest tegen de geweldmaatregelen van de Z.-A.-Regeering

A.s. Vrijdagavond geën bijeenkomst. De kranten moeten Zaterdag gehaald worden bij Botter, Van Speijkstraat 30 of bij Colley, Transvaalplein 4.

Den Haag. De afd. hield 6 en 8 April twee zeer belangrijke h.h. vergaderingen ter bespreking van 10 congres-voorstellen. Waarvan 7 na geanimeerde discussie werden aangenomen.

Weesp. Voor de gemeenteraad werd pg. Vogel kandidaat gesteld, naast Passet van de Arb. Partij en Storm van de burgerlijken. Deze week houdt de afd. een openb. verg. met Vogel en Wijnkoop als sprekers.

Korrespondentie. H. te H. Uw stuk in het Zaterdagnummer. — Het artikel „Troelstra's aanslag”, onder Vakbeweging in dit nummer, werd geschreven, wij melden er dit op verzoek uitdrukkelijk bij, 8 April.